

Zij toont, dat na het onevenwichtige het evenwichtige mogelijk wordt; zij toont, dat voor het gerijpte individu niet langer uitleven in het meest uiterlijke of onvruchtbaar (denkbeeldig) leven in het individueel-innerlijke noodzakelijk is — dat de tragiek van het leven te boven gekomen kan worden, voorzoover dit dan — in tijd — mogelijk is (zie art. VIII). Daartoe heeft elk individu slechts te erkennen hetgeen de Nieuwe Beelding in bepaaldheid naar voren brengt, n.l. dat eenheid, evenwicht, slechts ontstaat door (verinnerlijkte) natuur en (tot bepaaldheid gekomen) geest — niet door natuur en natuur. Ook de geheele evolutie houdt in, gaan van natuur tot geest, niet gaan van natuur tot natuur. Zoo ook de maatschappij: als zij evolueert naar meerdere uiterlijkheid is hare evolutie slechts schijn; alleen als zij naar den geest hare ontwikkeling voortzet, evolueert zij inderdaad.

AESTHETISCHE BESCHOUWINGEN V.

DOOR V. HUSZÁR.

Het is niet de bedoeling bij deze vergelijkende beschouwing te vertellen of voor te schrijven hoe en wat een beeldhouwwerk zijn moet, dit moeten de beeldhouwers onderling maar uitmaken, maar voor ons, beschouwers van deze werken, te constateeren het resultaat van het vermogen om den beeldenden drang te objectiveren.

Men kan een voorstelling, zoowel een natuurlijke als een abstracte, in beeld brengen, zonder dat ze beeldend verwerkt is.

Wij verstaan onder „beelden” de objectivering der aesthetisch doorleefde geestelijke aanschouwing.

De door het leven gaande actieve, innerlijke drang brengt mee daarmee in oorzakelijk verband staande nieuwe vormen, à posteriori en niet à priori, zooals bij de schijn-nieuwe vormen.

De noodzakelijke drang, die uit de innerlijke (geestelijke) wet der beelding groeit, laat zich controleeren in zijn uitingen, als vorm, lijn, enz. Als de uitingen juist zijn, is er een organisch, consequent verband tusschen de deelen, die het geheel vormen, welk geheel de weerspiegeling is van de beelding, die den inhoud draagt. Deze manifestatie van het geestelijk leven gebeurt evenzoo volgens wetten, als die van het materiële leven. Het is nu de kwestie deze wetten zoo nauwkeurig mogelijk na te gaan, ze geheel vatten kunnen wij toch niet.

De beeldende (in beeld brengende) kunsten, zooals schilder-, beeldhouw- en bouwkunst nemen wij waar door zien, in tegenstelling met de fonetische kunsten als muziek, zang enz., die wij gewaarworden door hooren.

Aesthetisch beschouwd hebben alle deze overeenkomst dat ze doel op zichzelf zijn. (Zie mijn vorig artikel).

Het zien is even moeilijk te controleeren als het hooren; men moet constateeren of het juist is, n.l. of het met de geobjectiveerde kunsten overeenkomt (objectief) of dat alleen onze verbeelding in 't spel is (subjectief), daar deze organen (gezicht en gehoor) zoo nauw in verband staan met de gesteldheid van ons geheele organisme. Hoe meer wij onze organen ontwikkelen en controleeren met ons bewustzijn, des te meer zijn we in staat